

EL CLIMA EN EL PUNT DE MIRA

L'impacte planetari de l'augment de la despesa militar de l'OTAN *Fitxa informativa – Juny 2024*

Mentre l'OTAN celebra al juliol del 2024 el seu 75^è aniversari en la seva cimera a Washington D.C., ¿quins seran els impactes climàtics de la aliança militar més poderosa del món? L'OTAN va dedicar 1,34 bilions de dòlars a despesa militar en 2023, un augment de 126.000 milions de dòlars en un any¹. La nostra recerca mostra que la despesa militar incrementa les emissions de gasos d'efecte hivernacle, desvia finançament crític de l'acció climàtica i consolida un comerç d'armes que alimenta la inestabilitat durant el col·lapse climàtic. Per tant, està accelerant la crisi climàtica en una dècada que el Secretari General de l'ONU, António Guterres, ha qualificat com "l'hora de la veritat davant del clima", en la qual és necessari actuar urgentment en "tots els fronts"².

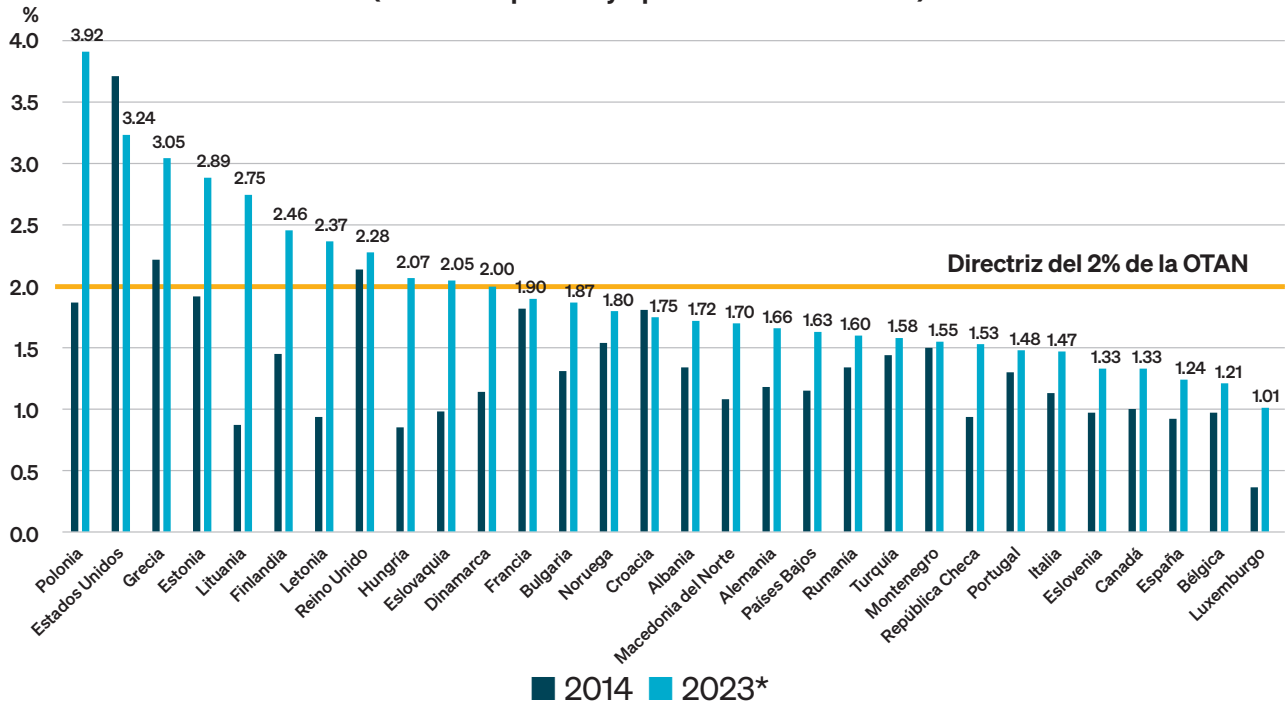
El compromís de l'OTAN del 2% del PIB en despesa militar

L'OTAN és actualment responsable del 55% de la despesa militar mundial total. A l'octubre del 2023, el TNI, Tipping Point North South i Stop Wapenhandel van publicar El clima sota foc creuat. Com l'objectiu del 2% de despesa militar de l'OTAN contribueix al col·lapse climàtic. Aquest informe examinava l'impacte climàtic de l'objectiu del 2% del PIB de l'OTAN per despesa militar, i l'objectiu relacionat que almenys el 20% de la despesa es destini a equipament. Explicava la història de l'adopció i consolidació d'aquest objectiu, calculava les emissions de gasos d'efecte hivernacle (GEI) associades, explorava el comerç d'armes relacionat per part dels membres de l'OTAN a països vulnerables al clima, i analitzava les repercussions sobre el finançament climàtic. Des de llavors, cada vegada més membres de l'OTAN han adoptat l'objectiu del 2% i diversos països l'han superat amb escreix, com els Estats Units, Polònia, Grècia, Estònia, Lituània, Finlàndia, Letònia i el Regne Unit. En la campanya de les eleccions generals britàniques de 2024, dos dels principals partits s'han compromès a una despesa mínima del 2,5% del PIB, al mateix temps que redueixen la seva ambició en matèria de despesa pel clima.

Principals conclusions:

- Es calcula que la despesa militar global de l'OTAN en 2023 produirà 233 milions de tones mètriques equivalents de CO₂ (tCO₂e)³. Aquesta xifra és superior a les emissions anuals de GEI de Colòmbia o Qatar⁴.
- L'augment de la despesa militar de l'OTAN en 126.000 milions de dòlars en 2023 produirà uns 31 milions de tones mètriques addicionals de CO₂ equivalent (tCO₂e). Això equival a les emissions anuals de CO₂ d'aproximadament 6,7 milions de cotxes⁵.
- El Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi Climàtic (IPCC) afirma que és necessari que tots els sectors redueixin pel 2030 les seves emissions d'un 43% (en comparació amb els nivells del 2019) per a tenir una oportunitat de mantenir l'augment de la temperatura mitjana mundial per sota dels 1,5 graus centígrads. Això requeriria una reducció anual de les emissions militars d'almenys un 5%, no obstant això, l'OTAN va augmentar les seves emissions militars al voltant d'un 15% en 2023 i sembla que les continuarà augmentant aquesta dècada.
- L'augment de la despesa militar de l'OTAN en 2023 podria servir per a cobrir el finançament climàtic mínim exigint pels països en desenvolupament en les negociacions de l'ONU sobre el clima d'enguany⁶. La despesa militar total de l'OTAN en 2023 pagaria aquest finançament durant 13 anys.
- L'OTAN afirma que dos terços dels seus països membres compliran l'objectiu d'una despesa militar mínima del 2% del PIB (enfront de només sis països en 2021). Si tots els membres compleixen aquest compromís, en 2028 la petjada de carboni militar total estimada serà de 2.000 milions de tCO₂e, superior a les emissions anuals de GEI de Rússia. L'OTAN també gastaria aproximadament 2,57 bilions de dòlars addicionals, quantitat suficient per a finançar el que el Programa de les Nacions Unides pel Medi Ambient (PNUMA) estima com costos d'adaptació climàtica dels països de renda baixa i mitjana durant set anys⁷.

Gráfico 1: Gasto en defensa como porcentaje del PIB (%)
(basado en precios y tipos de cambio de 2015)

*Nota: Las cifras para 2023 son estimadas. Font: NATO (2024)

Països de l'OTAN amb la major despesa militar i contaminació

Els Estats Units és, amb diferència, el país que més gasta en defensa, amb més de dos terços de la despesa total de l'OTAN. Els segueixen el Regne Unit, Alemanya, França, Itàlia, Polònia, Canadà i Espanya. Els majors increments de la despesa militar en 2023 van correspondre als Estats Units, Polònia, Regne Unit i Alemanya, amb un augment de 55.000, 16.000, 10.900 i 10.700 milions de dòlars, respectivament. La proporció mitjana de les despeses militars destinades a equipament militar pesat també va augmentar del 25,5% al 27,3%, i molts d'ells van registrar increments substancials, especialment Finlàndia i Polònia, que van destinar més del 50% de la seva despesa militar a equipament en 2023⁸.

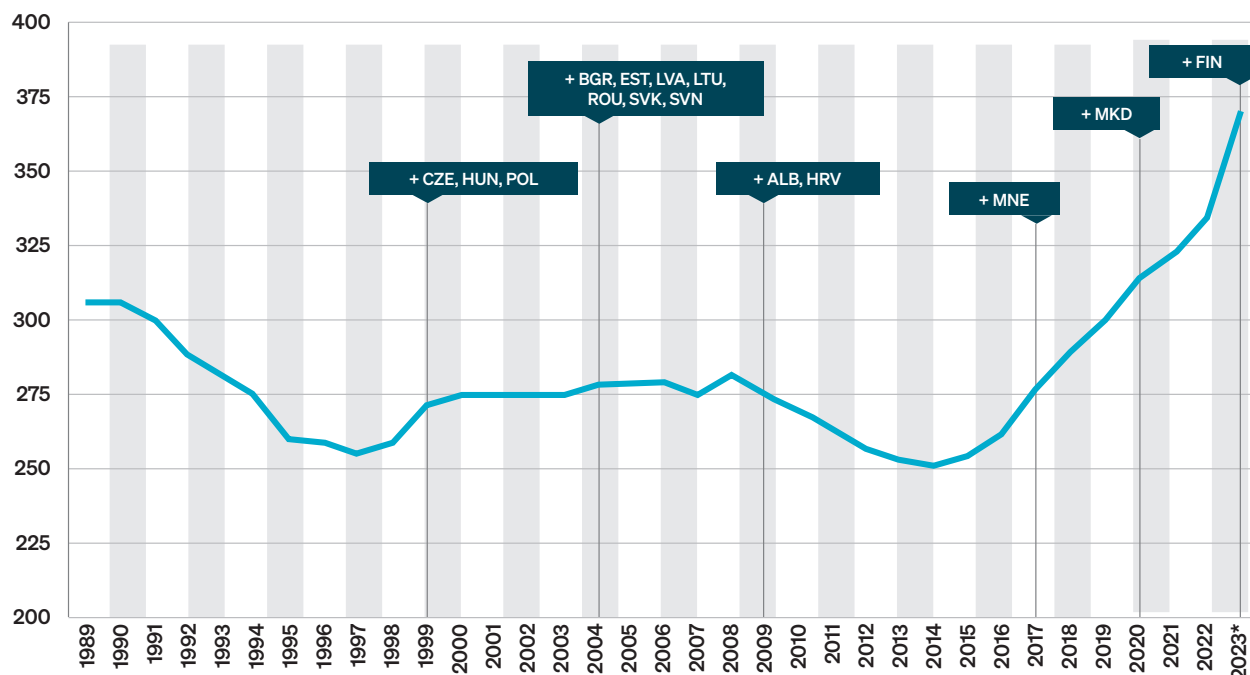
Com a resultat, vuit membres de l'OTAN van augmentar la seva petjada de carboni militar en més d'un milió de tCO₂e (equivalent a les emissions anuals al voltant d'un quart de milió de cotxes), a saber, EE.UU., Polònia, Alemanya, Regne Unit, Espanya, Finlàndia, Països Baixos i França. L'exèrcit estatunidenc és ja el major emissor institucional de gasos d'efecte hivernacle del món.

El repte de descarbonitzar el sector militar

L'OTAN ha afirmat que el canvi climàtic és "un dels reptes definitoris del nostre temps" i ha compromès a l'aliança a la seva mitigació, però al mateix temps continua augmentant les emissions en lloc de reduir-les. Això es deu al fet que l'augment de la despesa militar es destina en gran part a equipament militar que continua depenent en gran manera dels combustibles fòssils. Els canvis significatius a energies renovables, com els combustibles alternatius per avions, són massa costosos, no existeixen o tenen altres repercussions negatives a gran escala quan es realitzen a escala (per exemple, el canvi d'ús del sòl pel "Combustible d'Aviació Sostenible").

L'avió de combat F-35 de l'OTAN és un bon exemple. Aquest avió és un dels 'articles més populars' entre els membres de l'OTAN. El fabricant d'armes estatunidenc Lockheed Martin preveu que en 2030 hi haurà més de 600 F-35 en tota l'OTAN. No obstant això, en lloc de reduir el consum de combustible, aquest avió consumeix uns 5.600 litres de petroli per hora, enfront dels 3.500 caces F-16 als quals substitueix. Atès que els sistemes militars tenen una vida útil entre 30 i 40 anys, això significa mantenir durant molts anys sistemes altament contaminants.

Gráfico 2: Gasto en defensa de la OTAN Europa y Canadá
(millones de dólares norteamericanos, basados en precios y tipos de cambio de 2015)

* Notas: Las cifras para 2023 son estimadas. Incluye ampliaciones que tuvieron lugar en: 1999 (3 aliados), 2004 (7 aliados), 2009 (2 aliados), 2017 (1 aliado), 2020 (1 aliado) y 2023 (1 aliado).

Font: SIPRI (2024)

Els comerciants d'armes són els únics guanyadors

L'OTAN tracta activament de donar suport a la indústria armamentística a través de diverses iniciatives, com el Pla d'Acció per la Producció de Defensa, el Fons d'Innovació de l'OTAN i l'Accelerador de la Innovació en Defensa per l'Atlàntic Nord (DIANA)⁹. Juntament amb els grans augments de la despesa, aquests plans prometen a les empreses d'armes beneficis rècord en els anys vinents. Mentrestant, la normativa mediambiental es deixa cada vegada més de costat quan es considera que obstaculitza l'augment de la producció d'armes.

El CEO d'Airbus, Guillaume Faury, és un dels molts directors d'empreses d'armament i seguretat que ho celebren: "Els pressupostos de defensa, que feia 40 anys que disminuïen, s'estan recuperant, encara que l'equació pressupostària li correspon com a garantia de sobirania, independència i prosperitat [...]"¹⁰.

Atès que les decisions d'adquisició, producció per la compra d'armament, així com l'augment de les capacitats de producció són part d'un procés llarg, els augments del pressupost militar no sempre es reflecteixen immediatament en els ingressos i beneficis¹¹. Malgrat això, la creixent acumulació de comandes ja mostra els efectes de l'acceleració de la despesa de l'OTAN pels anys vinents.

El llegat d'aquest augment del comerç d'armes serà un món cada vegada més militaritzat en un moment de col·lapse climàtic. Aquesta despesa militar alimentarà guerres i conflictes que agreujaran l'impacte sobre els més vulnerables al canvi climàtic.

Taula 1: Augment Estimat En Les Emissions GEI De L'OTAN 2022-2023**Petjada de carboni militar en tCO2e**

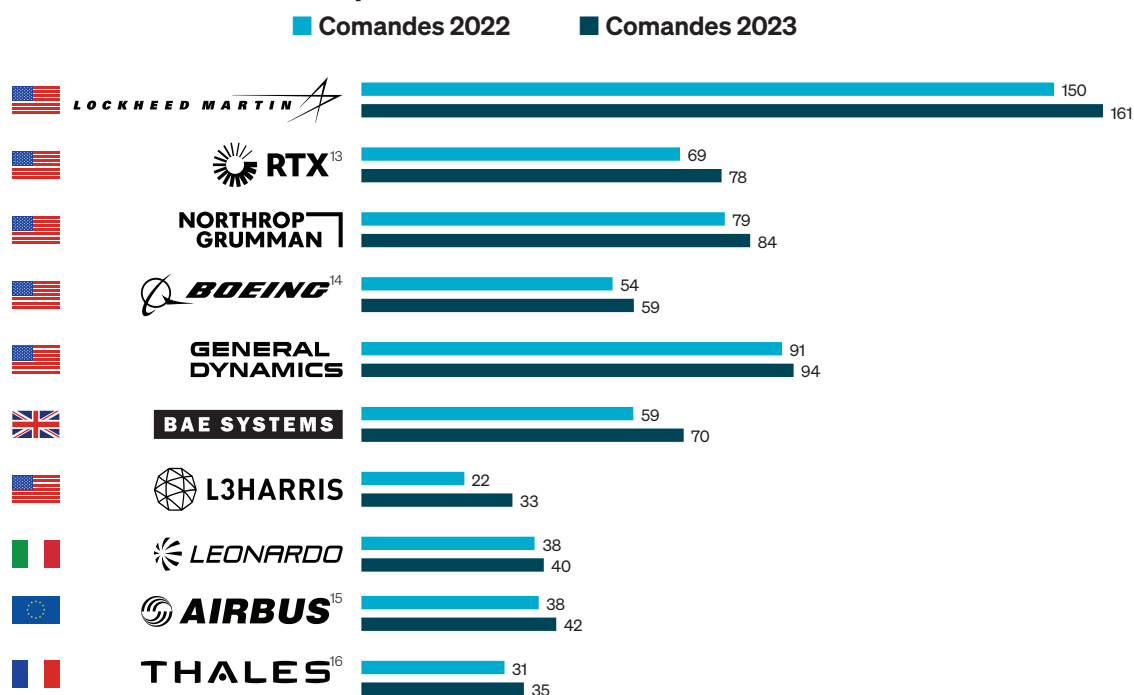
País	2022	2023	%	Diferències	canvis equivalents a les emissions anuals del nº de cotxes.
Albània	53,828	86,503	61%	32,675	7,103
Bèlgica	856,353	931,045	9%	74,692	16,237
Bulgària	248,505	433,465	74%	184,960	40,209
Canadà	1,884,409	2,423,532	29%	539,123	117,201
Croàcia	285,609	253,797	-11%	-31,812	-6,916
República Txeca	661,262	836,146	26%	174,883	38,018
Dinamarca	630,984	664,329	5%	33,345	7,249
Estònia	119,226	222,733	87%	103,507	22,501
Finlàndia	949,114	2,148,949	126%	1,199,835	260,834
França	9,241,493	10,267,403	11%	1,025,910	223,024
Alemanya	6,084,192	9,436,461	55%	3,352,269	728,754
Grècia	2,512,086	2,023,687	-19%	-488,398	-106,174
Hongria	926,247	1,012,979	9%	86,732	18,855
Islàndia	0	0	0%	0	0
Itàlia	5,069,591	4,736,498	-7%	-333,093	-72,412
Letònia	144,730	180,515	25%	35,785	7,779
Lituània	417,765	355,660	-15%	-62,105	-13,501
Luxemburg	127,343	151,149	19%	23,806	5,175
Montenegro	19,963	23,182	16%	3,219	700
Països Baixos	1,279,286	2,468,522	93%	1,189,237	258,530
Macedònia del Nord	57,884	77,195	33%	19,311	4,198
Noruega	1,436,532	1,428,576	-1%	-7,955	-1,729
Polònia	3,536,776	10,068,264	185%	6,531,488	1,419,889
Portugal	455,427	609,652	34%	154,225	33,527
Romania	1,040,448	977,555	-6%	-62,892	-13,672
Eslovàquia	476,591	414,114	-13%	-62,477	-13,582
Eslovènia	121,668	145,087	19%	23,419	5,091
Espanya	2,852,472	4,110,281	44%	1,257,810	273,437
Turquia	3,916,584	4,749,244	21%	832,660	181,013
Regne Unit	11,473,218	14,056,251	23%	2,583,033	561,529
Estats Units	145,031,333	157,665,227	9%	12,633,894	2,746,499
Total	201,910,921	232,958,003	15%	31,047,082	6,749,366

Font: Estimacions basades en xifres del SIPRI i l'OTAN (2024)

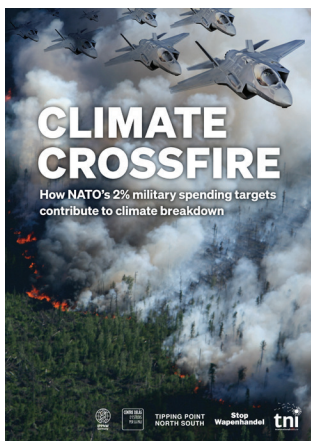
Taula 2: Despesa militar de l'OTAN en 2022 i 2023
En milions de dòlars nord-americans, preus i tipus de canvi vigents

País	2022	2023	Diferències	%
Albània	229	398	169	74%
Bèlgica	6,890	7,629	739	11%
Bulgària	1,437	1,918	482	34%
Canadà	25,568	27,222	1,654	6%
Croàcia	1,282	1,439	157	12%
República Txeca	4,005	5,056	1,051	26%
Dinamarca	5,475	8,145	2,670	49%
Estònia	818	1,189	371	45%
Finlàndia	4,446	7,348	2,902	65%
França	53,639	61,301	7,663	14%
Alemanya	56,153	66,827	10,674	19%
Grècia	8,745	7,730	-1,016	-12%
Hongria	3,257	4,355	1,099	34%
Islàndia	0	0	0	0
Itàlia	34,692	35,529	837	2%
Letònia	856	1,045	189	22%
Lituània	1,734	2,161	426	25%
Luxemburg	510	662	153	30%
Montenegro	98	115	17	17%
Països Baixos	13,632	16,625	2,992	22%
Macedònia del Nord	220	267	46	21%
Noruega	8,698	8,669	-29	0%
Polònia	15,341	31,650	16,309	106%
Portugal	3,567	4,223	657	18%
Romania	5,188	5,611	423	8%
Eslovàquia	2,086	2,663	577	28%
Eslovènia	775	908	132	17%
Espanya	20,307	23,699	3,393	17%
Turquia	10,780	15,828	5,048	47%
Regne Unit	64,082	74,943	10,861	17%
Estats Units	860,692	916,015	55,323	6%
Total	1215202.7	1341169	125,966	10%

Gráfico 3: Cartera de comandes (en milions de \$) – deu majors empreses armamentistes en els països membres de l'OTAN¹²

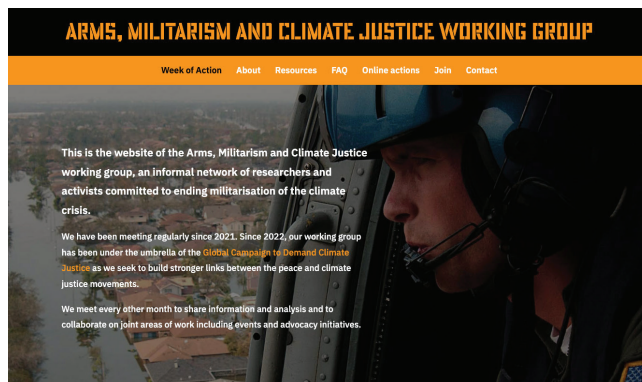

MÉS RECURSOS

Lin, H.C., Buxton, N., Akkerman, M., Burton, D., de Vries, W. (octubre de 2023), *El clima sota foc creuat. Com l'objectiu del 2% de despesa militar de l'OTAN contribueix al col·lapse climàtic*, Transnational Institute

www.tni.org/en/publication/climate-crossfire?translation=es

Web del Arms, Militarism and Climate Justice Working Group:
www.climate militarism.org

Endnotes

- 1 SIPRI (22 d'abril de 2024), Trends in World Military Expenditure, 2023. <https://www.sipri.org/publications/2024/sipri-fact-sheets/trends-world-military-expenditure-2023>
- 2 ONU (5 de juny de 2024), Secretary-General's special address on climate action "A Moment of Truth". <https://www.un.org/sg/en/content/sg/speeches/2024-06-05/secretary-generals-special-address-climate-action-moment-of-truth%C2%AO>
- 3 Aquesta estimació està basada en un factor de conversió despesa-emissió de 0,000534 tCO₂e per dòlar estatunidenc. L'explicació completa del càlcul figura a l'Apèndix 1 del document. <https://www.tni.org/files/2023-10/NATOs%20Climate%20Crossfire.pdf>
- 4 Comisió Europea, EDGAR - Emissions Database for Global Atmospheric Research. https://edgar.jrc.ec.europa.eu/report_2023
- 5 EPA, GEI d'un cotxe de passatgers mitjà dels EUA (serà la referència a tot l'informe). Disponible en <https://www.epa.gov/greenvehicles/greenhouse-gas-emissions-typical-passenger-vehicle>
Un turisme normal emet uns 4,6 tones mètriques de diòxid de carboni a l'any.
- 6 100.000 milions de dòlars es consideren el mínim necessari de finançament climàtic pel Nou Objectiu Quantificat Col·lectiu (NCQG, per les seves sigles en anglès), que s'està negociant actualment en la CMNUCC. Això va ser l'objectiu que els països desenvolupats es van comprometre a complir pel 2020 en el cim de la CMNUCC celebrat a París en 2015, i que no van complir en termes reals. En realitat, es necessiten bilions de dòlars per a fer front als costos climàtics.
- 7 Lin, H.C. et al (octubre de 2023), *El clima sota foc creuat. Com l'objectiu del 2% de despesa militar de l'OTAN contribueix al col·lapse climàtic*, Transnational Institute. <https://www.tni.org/en/publication/climate-crossfire?translation=es>
- 8 OTAN (14 de març de 2024), Defence expenditure of NATO countries: 2014-2023. https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_223304.htm
- 9 OTAN (8 de maig de 2024), NATO's role in defense industry production: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_222589.htm; NATO - The Nato Innovation Fund: <https://www.nif.fund/>; NATO - Defence Innovation Accelerator for the North Atlantic (DIANA): <https://www.diana.nato.int/>
- 10 Le Monde (23 de maig de 2024), Guillaume Faury: It's once again legitimate to finance the defense sector https://www.lemonde.fr/en/international/article/2024/03/23/guillaume-faury-it-is-once-again-legitimate-to-finance-the-defense-sector_6648064_4.html
- 11 SIPRI (4 de desembre 2023), Rise in SIPRI Top 100 arms sales revenue delayed by production challenges and backlogs, <https://www.sipri.org/media/press-release/2023/rise-sipri-top-100-arms-sales-revenue-delayed-production-challenges-and-backlogs>
- 12 Las diez mayores empresas según el SIPRI: Top 100 Arms-producing and Military Services Companies, 2022 (desembre de 2023), <https://www.sipri.org/publications/2023/sipri-fact-sheets/sipri-top-100-arms-producing-and-military-services-companies-2022>; xifres de cartera de comandes extretes dels informes anuals de les empreses
- 13 Només cartera de comandes en Defensa
- 14 Només cartera de comandes en Defensa, Espai i Seguretat
- 15 Només cartera de comandes en Airbus Defence and Space
- 16 Comandes només del segment de Defensa i Seguretat

